

Notat:

Fremtidsfuldmagter og værgemål

Indhold

Fremtidsfuldmagt.....	1
Værgemål	2
Hvorfor fremtidsfuldmagt og ikke bare vente på at der bliver truffet afgørelse om værgemål? ...	3

Fremtidsfuldmagt

I september 2017 blev der ved lov indført en ny form for fuldmagter - fremtidsfuldmagter. I loven er der fastsat en række specifikke krav til oprettelse, form, registrering og ikraftsættelse af fremtidsfuldmagten. I forhold til andre fuldmagter sikrer de specifikke krav bl.a., at der er større sikkerhed for, at den, der udsteder fuldmagten, er habil, ligesom man er sikret imod, at fuldmagten bliver væk, da den registreres og opbevares på cpr.nr. i Fremtidsfuldmagtsregisteret.

Formålet med fremtidsfuldmagtsordningen er at styrke retten til selvbestemmelse og gøre det muligt for den enkelte person under betryggende former at påvirke eget liv og fremtidige forhold på trods af sygdom eller andet tab af mental kapacitet.

Ved at oprette en fremtidsfuldmagt kan man vælge, hvem der skal repræsentere én, hvis man engang i fremtiden ikke længere selv har evne til at varetage sine økonomiske og/eller personlige forhold.

En fremtidsfuldmagt er dermed en fuldmagt som kan sættes i kraft i fremtiden, hvis det bliver nødvendigt. Det kan sidestilles med, at man tegner en forsikring, som man ikke håber at få brug for.

Når man opretter en fremtidsfuldmagt, udpeger man en eller flere fremtidige repræsentanter (fremtidsfuldmægtige). De skal varetage økonomiske og/eller personlige forhold, hvis man engang i fremtiden ikke længere selv har evne til det pga. sygdom, svækket mental funktion eller lignende.

Så længe man som fuldmagtsgiver selv er i stand til at varetage sine forhold, har fremtidsfuldmagten ingen virkning. Det betyder, at en fremtidsfuldmagt ikke kan sættes i kraft, blot fordi man er svækket, ikke selv orker at tage sig af sine forhold, eller fordi man hellere vil have, at en anden tager sig af det.

Man kan oprette en fremtidsfuldmagt digitalt. Senest et halvt år efter oprettelsen af fremtidsfuldmagten skal man underskrive den foran en notar ved personligt fremmøde, som udgangspunkt, i den lokale skifteret.

Notaren sikrer sig blandt andet, at fuldmagtsgiveren fornuftsmæssigt er i stand til at oprette fuldmagten, og at oprettelse af fremtidsfuldmagten er ens eget ønske.

Hvis der bliver behov for at gøre brug af fuldmagten, skal den først sættes i kraft. Det sker ved, at fremtidsfuldmægtigen, fremtidsfuldmagtsgiveren eller f.eks. en pårørende sender en anmodning herom til Familieretshuset vedlagt en lægeerklæring om fuldmagtsgiverens aktuelle helbredstilstand. Familieretshuset vurderer herefter, om betingelserne for ikraftsættelse er opfyldt.

Det er først, når Familieretshuset vurderer, at betingelserne for, at fremtidsfuldmagten kan sættes i kraft, er opfyldt, at den får virkning og kan bruges af den/de fremtidsfuldmægtig(e).

Værgemål

Hensigten med værgemål efter den danske værgemålslov er at sikre de omfattede personers rettigheder og beskytte mod omverdenens misbrug. Dette sker ved udpegelse af en værge, som kan handle og træffe beslutninger på personens vegne og varetage personens interesser.

Der er 3 kriterier der skal være opfyldt, for at en person er omfattet af målgruppen, der kan få en værge. Det betyder, at følgende betingelser skal være opfyldt:

1. Det medicinske kriterie: der skal være tale om sindssygdom, herunder svær demens, eller hæmmet psykisk udvikling eller anden form for alvorligt svækket helbred
2. Det retlige kriterie: personen skal være ude af stand til at varetage sine anliggender
3. Behovskriteriet: der skal være et konkret behov for et værgemål

Ved vurderingen af, hvorvidt personen er ude af stand til at varetage sine anliggender, skal dennes evne vurderes i forhold til de beslutninger, der kræves af den pågældende, herunder om der f.eks. er tale om en større formue, komplicerede funktioner og lignende. Det er ikke nødvendigt, at vedkommende fuldstændigt mangler evnen til at varetage sine anliggender, men der må være en betydelig fravigelse fra det normale. Der skal endvidere være et behov for at iværksætte et værgemål.

Det er i værgemålsloven taget stilling til, hvilke personer og myndigheder, som kan anmode om iværksættelse af et værgemål. Det betyder, at andre, end de personer og myndigheder som er nævnt i loven, ikke kan anmode om iværksættelse af værgemål for en person.

De personer og myndigheder som kan anmode om iværksættelse er:

- personen selv
- dennes ægtefælle, børn, forældre, søskende eller andre blandt de nærmeste
- den pågældendes fremtidsfuldmægtig
- den, der har indseende med den pågældendes fremtidsfuldmægtig, og som har tilbagekaldt fremtidsfuldmagten
- værgen eller en særlig værge
- kommunalbestyrelsen
- regionen
- politiet

Et værgemål kan omfattet personlige og/eller økonomiske forhold, og kan også begrænses til at vedrører bestemte økonomiske forhold som fx salg af hus.

Der kan også iværksættes et økonomisk samværgemål. Det er alene personen selv, der kan anmode om samværgemål. Behovet for hjælp til at administrere formue eller andre økonomiske forhold skal skyldes uerfarenhed, svækket helbred eller lignende tilstand. Det økonomisk samværgemål forudsætter, at personen fungerer så godt, at den pågældende kan samarbejde med sin samværge om økonomien.

Det er Familieretshuset, der afgør, hvorvidt betingelserne for at iværksætte værgemål er opfyldt, herunder omfanget af værgemålet, og om værgemålet skal tidsbegrænses. Dog træffes afgørelsen af retten, hvis det findes betænkeligt at behandle sagen administrativt. Det er f.eks. tilfældet, når den, der begæres sat under værgemål, protesterer mod, at der træffes afgørelse om værgemål.

Hvorfor fremtidsfuldmagt og ikke bare vente på at der bliver truffet afgørelse om værgemål?

Foreligger der en fremtidsfuldmagt er fordelene, at den ved behov kan træde i kraft indenfor få uger. Foreligger der ikke en fremtidsfuldmagt, skal der ved behov ansøges om værgemål, og sagsbehandlingstiden er aktuelt mellem 35 og 104 uger. For en stor del af vores borgere, eks. borgere der i forvejen har et økonomisk værgemål, vil de 104 uger være gældende.

Hvis en borger er i stand til at oprette en fremtidsfuldmagt, så vil denne borger (af skifteretten) blive anset som habil, og derved ikke opfylde ovennævnte medicinske og retlige krav til at få et værgemål.

Hvis der er oprettet en fremtidsfuldmagt, og denne er sat i kraft, vil der efterfølgende kunne gives et værgemål på områder, som ikke er omfattet af fuldmagten.